

Talonrakennusteollisuus ry:n jäsenyrityksille

Tietosuoja-asetuksessa säädetty tietosuojavastaava rakennusalalla

Tieto-asetuksen mukaan tietosuojavastaavan nimittäminen on pakollista kolmessa tilanteessa. Näistä rakennusalaan soveltuu tilanne, jossa ”rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän ydintehtävät muodostuvat käsittelytoimista, jotka edellyttävät laajamittaista rekisteröityjen säännöllistä ja järjestelmällistä seuranta”. Se, onko henkilötietojen käsittely yrityksessä tämän kaltaista, on ratkaistava kussakin yrityksessä itsenäisesti. Tämä on myös tietosuojavaltuutetun vahvistama tulkinta asiassa rakennusalalle. Mikäli tietosuojavaltuutettu myöhemmin katsoisi yrityksen tekemän arvion tietosuojavastaavan nimittämättä jättämisestä virheelliseksi, tietosuojavaltuutetulta saadun tiedon mukaan yritykseltä tullaan ensisijaisesti edellyttämään asian korjaamista sakkojen sijaan.

Rakennusalalla toimivan yrityksen arvioidessa velvollisuuttaan nimetä tietosuojavastaava asetuksen em. määräyksen johdosta huomioon tulee ottaa ennen kaikkea se, millaisessa asemassa yritys toimii työmailla. Tässä jäsenkirjeessä annetaan ohjeita sen selvittämiseksi, onko yrityksellä velvollisuus nimetä tietosuojavastaavaa.

Päätös siitä, tuleeeko yrityksen nimetä tietosuojavastaava vai ei, tulee joka tapauksessa käsitellä yrityksen päättävässä elimessä ja se tulee dokumentoida. Yrityksen tulee kirjata perusteet päätökselleen, mikäli tietosuojavastaavaa ei ole velvollisuutta nimetä. Näin voidaan osoittaa, että asia on käsitelty asianmukaisesti yhtiön hallinnossa ja että olennaiset tekijät on otettu huomioon päätöstä tehtäessä. Mikäli yrityksen asema työmailla muuttuu, nimitysvelvollisuus tulee arvioida uudestaan.

Velvollisuus nimittää tietosuojavastaava rakennusalalla

Yrityksen arvioidessa, muodostuvatko sen ydintehtävät käsittelytoimista, jotka edellyttävät laajamittaista rekisteröityjen säännöllistä ja järjestelmällistä seuranta, tietosuoja-asetuksesta annetun tulkintaohjeen mukaan huomioon tulee ottaa seuraavia seikkoja:

- Liittyykö yrityksen ydintehtäviin erottamattomasti henkilötietojen käsittely?
- Onko rekisteröityjen lukumäärä tai käsiteltävä tietomäärä huomattava?
- Onko käsittely pitkäaikaista ja maantieteellisesti laaja-alaista?
- Onko käsittely jatkuvaa tai toistuvaa ja järjestelmän mukaista tai muutoin ennalta järjestettyä?

Rakennusalalla on tunnistettavissa kolmeen eri kategoriaan kuuluvia yrityksiä suhteessa velvollisuuteen nimittää tietosuojavastaava.

1) Säännöllisesti päätoteuttajana toimivat yritykset:

Säännönmukaisesti päätoteuttajana yhteisellä työmaalla toimivan yrityksen tulee lähettää kuukausittain raportit Verohallinnolle yhteisellä työmaalla työskennelleistä henkilöistä sekä velvollisuus pitää työturvallisuuslain mukaista ajantasaista luetteloa työmaalla työskentelevistä henkilöistä. Edellä mainituista velvoitteista johtuen päätoteuttajat voivat joutua käsittelemään ydintehtäviinsä liittyen henkilötietoja laajamittaisesti, säännöllisesti ja järjestelmällisesti. Tästä johtuen näissä yrityksissä voidaan tulla siihen johtopäätökseen, että yrityksellä on velvollisuus nimittää tietosuojavastaava. Jos kuitenkin päädytään lopputulokseen, ettei tässä tilanteessa ole velvollisuutta nimetä tietosuojavastaavaa, on johtopäätelmä perusteinen kirjattava erityiseen tarkkaan.

2) Yritykset, jotka toimivat joskus päätoteuttajana yhteisellä työmaalla:

Yrityksellä on edellä mainittu työntekijöiden raportointi- sekä luettelointivelvollisuus toimissaan päätoteuttajana. Ratkaistaessa, tuleeko yrityksen nimittää tietosuojavastaava, on arvioitava, kuinka suuressa osassa urakoista yritys toimii päätoteuttajana yhteisellä työmaalla. Jos todetaan, ettei yritys toimi päätoteuttajana yhteisellä työmaalla usein ja säännönmukaisesti, eikä tietosuojavastaavaa nimetä, on ratkaisu tällöinkin perusteluineen dokumentoitava.

3) Yritykset, jotka eivät lainkaan toimi päätoteuttajana yhteisellä työmaalla

Yrityksellä ei ole edellä mainittua työntekijöiden raportointi- sekä luettelointivelvollisuutta. Näin ollen se ei joudu ydintehtäviinsä liittyen käsittelemään henkilötietoja laajamittaisesti, säännöllisesti ja järjestelmällisesti, eikä sillä ole tietosuoja-asetuksen mukaan velvollisuutta nimittää tietosuojavastaavaa. Tällöinkin yrityksessä tehty johtopäätelmä olisi syytä dokumentoida.

Kussakin yrityksessä on siis itsenäisesti tehtävä arvio, onko yrityksellä velvollisuutta nimetä tietosuojavastaava. Yritys voi nimittää tietosuojavastaavan myös siinä tapauksessa, ettei sillä ole tähän asetuksesta johtuvaa velvoitetta. RT ei kuitenkaan suosittele vapaaehtoista nimittämistä, sillä myös vapaaehtoisesti nimitettyyn tietosuojavastaavaan sovelletaan kaikkia samoja vaatimuksia kuin asetuksen velvoitteesta nimitettyynkin. RT suosittelee yrityksille, joilla ei ole asetuksesta johtuvaa velvoitetta nimittää tietosuojavastaavaa, osoittamaan sen sijaan tietyn tietosuoja-asioiden yhteyshenkilön, jolla on tuntemus asetuksen velvoitteista ja niiden toteuttamisesta yrityksessä. Tällöin on tärkeää tehdä selväksi sekä yrityksen sisällä että yrityksestä ulospäin, ettei kyse ole tietosuojavastaavasta.

Tietosuojavastaavan edellytykset

Tietosuojavastaava voi olla yrityksen sisäinen tai ulkopuolinen henkilö ja konserni voi nimittää yhden yhteisen tietosuojavastaavan edellyttäen, että tietosuojavastaavaan voidaan ottaa helposti yhteyttä jokaisesta toimipaikasta. Tietosuojavastaavalla tulee olla asiantuntevasta kansallisesta ja EU:n tietosuojalainsäädännöstä sekä alan ja yrityksen toiminnasta ja henkilökohtaisten ominaisuuksiensa, tietämyksensä ja asemansa johdosta valmiudet tehtävän hoitamiseen riippumattomasti. Edellytyksiä tullaan tarkentamaan EU:n ja kansallisen

tietosuojaviranomaisen taholta myöhemmin. Tietosuojavastaavaa sitoo salassapitovelvollisuus tehtävää hoitaessaan saamistaan tiedoista. Tietosuojavastaavan yhteystiedot tulee julkistaa henkilöstölle ja ilmoittaa tietosuojavaltuutetun toimistolle.

Tietosuojavastaavan tehtävät ja asema

Tietosuojavastaavan tehtävänä on asetuksen noudattamisen seuraaminen ja valvominen. Tätä varten tietosuojavastaava voi kerätä tietoa henkilötietojen käsittelytoimista, analysoida ja tarkistaa niitä sekä antaa tietoa, neuvoja ja suosituksia rekisterinpitäjälle ja henkilötietojen käsittelijälle. Vastuu tietosuojalainsäädännön noudattamisesta säilyy kuitenkin aina rekisterinpitäjällä ja henkilötietojen käsittelijällä.

Tietosuojavastaavan on hoidettava velvollisuutensa ja tehtävänsä riippumattomasti. Tietosuojavastaava voi olla yrityksen työntekijä ja hoitaa tehtävää muun toimensa ohella, kunhan niistä ei aiheudu eturistiriitaa toisilleen, tai tietosuojavastaava voidaan hankkia ulkopuolisena palveluna. Jos rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä tekee päätöksiä, jotka eivät ole tietosuoja-asetuksen tai tietosuojavastaavan neuvojen mukaisia, tietosuojavastaavalle on annettava tilaisuus esittää eriävä mielipiteensä ja yrityksen on kirjattava, miksi neuvoja ei ole noudatettu. Tietosuojavastaava raportoi neuvoistaan ja suosituksistaan ja antaa vuosittain toimintakertomuksen suoraan ylimmälle johdolle.

Tietosuojavastaava tulee ottaa mukaan kaikkien tietosuojakysymysten käsittelyyn mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja tämän johdosta kutsua tarvittaviin kokouksiin ja päätöksentekoon, antaa olennaiset tiedot tietosuoja-asioihin liittyen ja huomioida hänen näkemyksensä tietosuoja-asioihin ja mahdollisiin tietoturvaloukkauksiin liittyen. Tietosuojavastaavalle tulee antaa resurssit ja aikaa tehtäviensä hoitamiseen sekä pääsy henkilötietoihin ja niiden käsittelytoimiin.

Tietosuojavastaavan erityissuoja

Tietosuojavastaavaa ei saa erottaa tai rankaista sen vuoksi, että hän on hoitanut tehtäviään. Työsuhdeturva ei siis ole yhtä laaja kuin luottamusmiehillä ja työsuojeluvaltuutetuilla vaan se ulottuu ainoastaan tietosuojavastaavan tehtävien hoitamisesta koskeviin tilanteisiin. Tietosuojavastaavan työsuhteen päättäessään työnantajan lienee syytä varautua osoittamaan, ettei työsuhteen päättäminen johtunut tietosuojavastaavan tehtävien hoitamisesta.

Lisätietoja: Anne Hirsiniemi, puh 09 1299 269
anne.hirsiniemi@rakennusteollisuus.fi